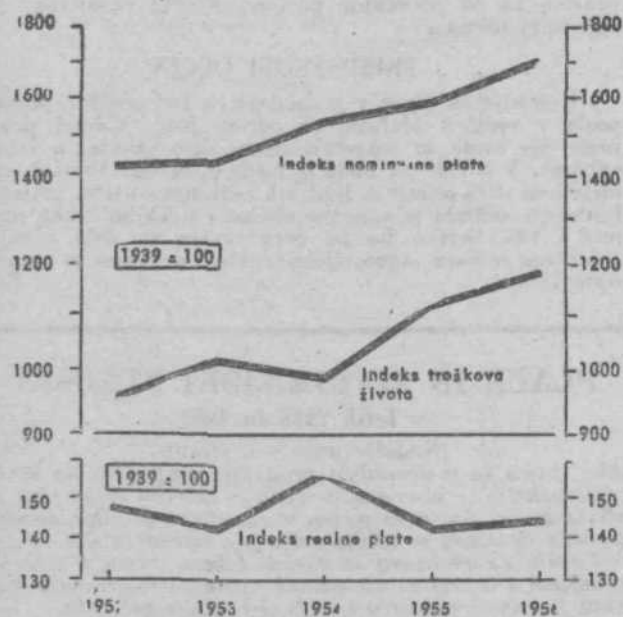

PLAČE IN ŽIVLJENJSKI STROŠKI

v letu 1956 in 1957

Indeks nominalne in realne plače štiričlanske delavske družine

Lanski ukrepi za stabilizacijo tržišča in ustvaritev pogojev za povečanje življenjskega standarda so že dali določene rezultate v l. 1956 in v začetku letošnjega leta. Tržišče je večinoma dobro založeno, posebno z izdelki za osebno potrošnjo, in to zaradi povečanja proizvodnje v državi in uvoza. Zaradi takega položaja na tržišču so se cene med letom gibale zelo umirjeno.

Vsi izdelki nimajo enake veljave v osebni potrošnji. Nekateri so nepogrešni in jim moramo kupovati, kot na primer hrano, stanarino, medtem ko pri drugih ni strogo določeno, kdaj jih moramo kupiti. Če tako gledamo na življenjske stroške, jih lahko razdelimo na mesečne, letne in večletne. Mesečni življenjski stroški so zaznamovali v l. 1956 in 1957 najbolj živahno gibanje. Tvorijo skoraj 75 odstotkov vseh stroškov in zato najmočnejše vplivajo na skupne stroške.

MESEČNI ŽIVLJENJSKI STROŠKI

(povprečje za l. 1956 = 100)

	1956	1957	junij	104
januar	96	105	julij	102
februar	98	103	avgust	96
marec	99	102	september	97
april	100		oktober	99
maj	105		november	101
			december	102

Stroški za prehrano kažejo v l. 1956 in 1957 precej živahne spremembe. To je izviralo predosem iz znatnejših premikov cen kmetijskih živilskih predmetov. Cene industrijskih živilskih proizvodov in osnovnih živilskih proizvodov, kakor so kruh, mast, sladkor, so bile stalne.

Tako se na primer cene kruha stalno gibljejo v poprečju okrog 45 din, domača svinjska mast se je skoraj izenačila v ceni z uvoženo mastjo, ki so jo prodajali po 330. Cena sladkorja je bila stalno na 145 din in kuhinjske soli na 36 din.

Zaradi lanskega slabega pridelka v kmetijstvu je obstajal določen pritisk na tržišče kmetijsko-živilskih proizvodov, tako da so cene sadja in vrtnin večinoma naraščale.

Odkupne cene žive živine so se v zadnjih treh mesecih lanskega leta občutno zniževale in so se zato zniževale tudi cene mesa v nadrobni prodaji, medtem ko so v začetku letošnjega leta v porastu. Do večjega porasta je prišlo v marcu pri svinjskem mesu. Zadnje mesece lanskega leta so cene jajc zaradi zelo slabe ponudbe dosegle svojo najvišjo

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ob resoluciji o perspektivnem razvoju kmetijstva

Zvezna ljudska skupščina je na svojem zasedanju z dne 25. t. m. razpravljala o stanju, problemih in perspektivi razvoja kmetijstva in združništva. Hkrati je skupščina sprejela resolucijo o perspektivnem razvoju kmetijstva in združništva.

Iz ocene stanja kmetijske proizvodnje, uporabljanja skladov v kmetijstvu, strukture posestev in deleža kmetijstva v naši ekonomiki izhaja, da je na razvoj kmetijstva vplivala vrsta objektivnih in subjektivnih činiteljev in povzročila njegovo zaostajanje za razvojem drugih gospodarskih vej, posebno pa industrije. Ugotovljeno je bilo, da je temeljni vzrok nizke produktivnosti v kmetijski proizvodnji nerazvita tehnična baza v kmetijstvu, kar je posledica nezadostnih investicij v to gospodarsko področje v vsem našem gospodarskem razvoju.

Drobnolastniška struktura posestev v tipično agrarno zaostali državi ni nudila možnosti za razvoj kmetijstva. V povojnih razmerah je bila naša osnovna orientacija usmerjena k industrializaciji in krejitvi obrambnih moči države, v teh razmerah pa ni bilo mogoče hkrati izvršiti industrializacijo in pospeševati kmetijstvo. Zato zaostajanje kmetijstva ni naključni pojav, niti posledica kakšnega odpora subjektivnih sil, temveč je posledica določene usmeritve v ekonomski politiki k industrializaciji države in krejitvi obrambnih moči in je bilo kmetijstvo s tem samim obsojeno na zaostajanje. Razen tega osnovnega vzroka je k zaostajanju kmetijstva prispevala še vrsta subjektivnih slabosti pri izvajanju določenih agrarno ekonomskih in agrotehničnih ukrepov, toda to ni bilo v nobenem primeru odločilno.

V našem dosedanjem razvoju je bil dvig kmetijstva mnogo bolj počasen, kakor je naraščalo število prebivalstva in kakor se je spreminjala socialna struktura prebivalstva. Z drugimi besedami, potrebe po hrani in potrebe industrije po surovinah so naraščale hitreje, kakor se je povečevala kmetijska proizvodnja, uvoz hrane pa je postal osnovna postavka naše plačilne bilance z inozemstvom. Tako je bila zoževana možnost uvoza surovin, delovnih sredstev in blaga široke potrošnje ter zaviran porast standarda.

Z industrializacijo so bili ustvarjeni pogoji za pospeševanje napredka kmetijske proizvodnje. Samo z industrializacijo je mogoče zagotoviti kmetijstvu sodobna proizvodna sredstva in stabilno tržišče kmetijskih proizvodov. Še važnejše je, da je industrializacija omogočila stalno spreminjanje socialne strukture prebivalstva in razbremenitev kmetijstva od presežka delovne sile, ki ga hudo obremenjuje in zadržuje na nizki ravni. Brez prelivanja v industriji ustvarjenih sredstev v razvoj kmetijstva je sposobnost kmetijstva za akumulacijo tako nizka — posebno v naših razmerah drobnokmečkih gospodarstev — da bi bilo ustvarjanje materialne osnove za razvoj kmetijstva preveč počasno. Sedaj so dozoreli pogoji, da kljub nadaljnji industrializaciji v naslednjem razdobju obsežneje investiramo družbena sredstva v kmetijstvo zaradi spreminjanja načina njegove proizvodnje.

Nadaljnji družbeno ekonomski razvoj zahteva spremembe v načinu proizvodnje v kmetijstvu, ki terjajo hkrati uporabljanje sodobnih proizvodnih sredstev, to je nove tehnološke postopke v proizvodnji, trgovini in predelavi kmetijskih proizvodov. Ker kmečka gospodarstva ne zmorejo zagotoviti takih sredstev na bazi osebnega dela, je nujno investiranje sodobnih družbenih proizvodnih sredstev, s katerimi se vnašajo na vas tudi novi družbeni odnosi. Bolje povedano način proizvodnje v kmetijstvu se v naših razmerah ne spreminja samo s spremembo tehnologije, temveč tudi s spreminjanjem družbenih odnosov, to je s podružbljenjem proizvodnih sredstev in vezanjem individualnega dela na družbena sredstva. Zato je razen pospeševanja velikih gospodarstev, kmetijske službe in ustanov postavljena na centralno mesto kmetijska zadruga kot družbeno ekonomski činitelj, ki bo na temelju družbene razširjene reprodukcije vplival na spremembo proizvodnega načina na vasi in povezoval individualno delo in interese individualnih kmetov z družbenimi sredstvi in s splošnim družbenim interesom za razvoj kmetijstva. Taka politika vodi k odpravljanju neenakomernosti, ki danes obstajajo med razvojem industrije in kmetijstva.

Reševanje vseh problemov, ki so vezani na perspektivni razvoj kmetijstva, je dogodek v našem družbeno ekonomskem razvoju, na katerega naj obrnejo svojo pozornost vsi aktivni činitelji naše družbe in poiščejo svoje mesto v tem procesu. To posebno velja za zadružne in kmetijske organizacije.

Milun Ivanović